

Skriftlig opgave

Dokumentar

Materiale

Tekst 1. Kim Ege Møller: "Stegt direktør til aftenkaffen"
(*Kommunikationsforum*, 24.3.2010)

Tekst 2. Vibeke Borberg: "Brugen af skjult kamera er gået over gevind"
(*Politiken*, 14.11.2013)

Tekst 3. Lise Søgaard: "Hører skuespil hjemme i en dokumentarfilm" (*Kristeligt Dagblad*, 21.6.2013)

Opgaver

Vælg en af følgende opgaver:

1. Skriv en kronik om tekst 1
Kronikken skal indeholde en redegørelse for hovedsynspunkterne i artiklen, en karakteristik af argumentationen samt en kritisk stillingtagen til synspunkterne i den.
Overskrift: Stegt direktør til aftenkaffen.
2. Skriv et essay, hvor du med baggrund i konkrete eksempler gør rede for din holdning til de samfundsmæssige og moralske konsekvenser af anvendelsen af henholdsvis skjulte optagelser og rekonstruktioner i dokumentarfilm.
Essayet kan evt. være udformet som et læserbrevssvar på enten tekst 2 eller tekst 3.
Overskrift: Vælg selv overskrift.

Tekst 1.

Kim Ege Møller

Stegt direktør til aftenkaffen

Kim Ege Møller

Chefkonsulent

Mannov

Yes, endelig er det torsdag! I aften er der Operation X på TV2, frem med kaffekanden og hindbærsmøllerne. TV 2, aviserne og online-medierne har

varmet op hele ugen. Det er vist noget med en kristen børnefamilie, der har købt en sofa, nogle mink og nogle illegale indvandrere. Og nu vil ham direktøren hverken reparere eller sige undskyld. Sådan et svin! Nu skal han steges for åben skærm. – Undskyld, men er det ikke på tide at overveje, om firmaerne uden videre skal deltage i underholdningen?

Annonce:

Operation X er ligesom sin fætter og kusine - Kontant på DR og Basta på TV2 - blevet en gigantisk seermagnet. Danskerne elsker underholdningen og spændingen og sætter os helt ud på kanten af stolen, når det skal afgøres, om studieværten lykkes med at afsløre og korsfæste ham den onde. Journalisterne elsker udsendelserne, fordi de gode afsløringer altid fører gode historier med sig - uanset om de er sande eller ej. Og vi kommunikationsfolk elsker dem, for der altid er en eller anden skurk, som håndterer kommunikationen helt forkert - og havde de bare ofret de 10, 20 eller 50 tusinde på en gang medietræning og en Q&A, ville det helt sikkert ikke være gået så galt.

Frivillighed og forsoning er kedelig

Men prøv så at forestille dig en aften med Operation X, Basta eller Kontant, hvor skurkene helt frivilligt stiller op til interview og giver en god forklaring. Eller at de mennesker, der oprindeligt klagede til butikken, Forbrugerstyrelsen eller Naturklagenævnet, accepterer forklaringen fra firmaet, og sagen bare løser sig selv. Ville det være en god historie? Ja! Ville det være godt fjernsyn? Nej! Er redaktionerne og i produktionsselskaberne klar over det? You bet.

Værten på TV2s Operation X, Morten Spiegelhauer er sjældent et behageligt møde for de personer, han interviewer. Det ses da også ofte at de påståede syndere og skyldnere skynder sig væk, når de ser Spiegelhauer og kamerahold nærme sig

Det er ikke mange år siden, at vi som kommunikationskonsulenter nærmest

per refleks svarede: "Medmindre det er Ekstra Bladet, B.T., Information eller Se og Hør, bør du som udgangspunkt altid stille op til interview". Prisen for at lade påstande og anklager stå ubesvarede hen er større end risikoen ved at stille op. Man kan kun vinde ved at deltage. Men gælder det stadigvæk? Nu siger vi oftere: "Hold dig væk!"

Forbrugeroplysning er blevet til tv-dramatik

Programmer som Operation X, Basta og Kontant ændrer billedet af, hvornår man får en fair og reel behandling. De tre programmer har masser af seere, fordi forbrugerunderholdning er blevet hot. Men programmerne har ændret sig. Hvor fokus før var at lave oplysende og afslørende forbrugerprogrammer, er de blevet til dramatiserede underholdningsprogrammer, hvis formål er at indfange seere, underholde dem og føre dem videre til nyhedsudsendelserne. Plottet er det samme. Programmet skal finde og afsløre den onde direktør eller bagmand. I nogle af programmerne er det en væsentlig del af konceptet, at direktørerne skal findes og have en mikrofon i hovedet, gerne på en parkeringsplads eller i en gymnastiksal - alene for dramaets skyld. Og så er det, journalisterne undrer sig over, at vi kommunikationsfolk ofte siger, at man bør lade være med at deltage, fordi chancen for, at du får en fair behandling, er blevet nærmest usynlig. De fleste er enige om, at Dells direktør Stig Jørgensen ikke klarede interviewet med DRs Kaare Quist godt. Men han stillede dog op, og han svarede undervejs på alle spørgsmålene. Ikke så præcist og ikke så skarpt, men han svarede. Alligevel mener DR, at det er vigtigt, at vi seere kan følge med i, at direktørens mobiltelefon ringer, og at han lidt forfjamsket forsøger at undslippe. Kønt var det ikke, men var det virkelig nødvendigt at vise det? Kunne man ikke lige så godt have klippet dette lille uheldige stunt ud, ligesom man formentlig har klippet utallige andre fejl begået af værten og journalisterne ud? Jo, det kunne man, men det gjorde man ikke. For telefonen var endnu et dramatisk og negativt indslag, ligesom det er dramatisk at se kunder forsøge at få penge tilbage hos Dell. Og det er det dramatiske, der tiltrækker seere, fordi det skaber et godt show. Nu skal det retfærdigvis siges, at det jo ikke er alle journalister og alle programmer, der opfører sig som Kontant, Operation X og Basta, men der er tale om en tendens - en udvikling i forbrugerjournalistikken, der sikkert er god underholdning, men som fjerner sig mere og mere fra den lødige journalistik. Nu er journalistikken ofte blevet reduceret til underholdning.

Ja, man kan godt lade være med at stille op

Langt de fleste topchefer synes egentlig, at det er ok at stille op til de tæv, man nu engang får, når man laver fejl. For fejl følger med, når man driver en stor virksomhed, og så påtager man sig et ansvar. Derfor tager de fleste også stadig telefonen når Jyllands-Posten, Berlingske Tidende, Børsen, Politiken eller lokalavisen ringer. Og er det TV-Avisen eller TV 2 Nyhederne, siger man ja. Også til at blive grillet. Men de fleste, ikke bare topcheferne, men også alle andre, hader at blive aktører i et show, hvor man ikke kender sin rolle, og hvor man ikke ved, hvad resultatet er.

Og hvad er konsekvensen så ved ikke at stille op? I de fleste tilfælde: Til at overse! For det er ikke bare forbrugerprogrammerne, der har ændret spillereglerne - det har virksomhederne også. I gamle dage stillede man også op i programmerne for at give sine kunder, forretningsforbindelser og medarbejdere en forklaring eller en undskyldning i programmet. Nu behøver man ikke længere at stille op i redigerede og castede underholdningsshows for at forklare sig - man kan bare gøre det direkte til kunderne i det næste nyhedsbrev, på hjemmesiden eller på de sociale medier. Og man kan gøre det lige så tjekket og professionelt som Operation X, og man kan endda indlede en dybere dialog med sine kunder, så sagen bliver løftestang til et endda bedre kundeforhold, hvis man altså gør det virkelig godt. Kampen mellem forbrugerunderholdningsprogrammerne og virksomhederne er i gang - *let the best story win.*

Tekst 2

Vibeke Borberg:

Brugen af skjult kamera er gået over gevind

Skjult kamera efterlader personer i mediernes søgelys med ringe retsbeskyttelse.

METODE. Skjult kamera-optagelse fra DR's udsendelse 'Skattely', del 3. Henrik Löve, Jyske Bank. - Foto: Skærmdump/ DR

EmailFacebookTwitter

VIBEKE BORBERG ER ADJUNKT, PH.D., FORSKNINGSOMRÅDET, CENTER FOR INFORMATIONS- OG INNOVATIONSRET, KU.

Der har den senere tid været sendt en række udsendelser i tv, som har benyttet sig af skjult kamera som dokumentationsmetode: DR har netop sendt fire udsendelser om placering af danske formuer i skattely, hvor der med skjulte optagelser fokuseres på den rådgivning, der ydes af

advokater, revisorer og banker. I september sendte TV 2 'Operation X: Sort hjemmehjælp', der bl.a. med skjult kamera afslørede sort arbejde og anden snyd hos private aktører i hjemmehjælpsbranchen.

I sommer viste TV 2 skjulte optagelser af en plejemor i et meget voldsomt skænderi med et plejebarn, og nogenlunde samtidig blev DR 1 indklaget for Pressenævnet i en sag om brug af skjulte optagelser som baggrundsdokumentation for et indslag om hashmisbrug på en ungdomsinstitution. Der er flere eksempler end de nævnte, og antallet af tv-udsendelser med skjulte optagelser alene i 2013 tyder på, at brugen af skjult kamera er stigende.

Der er ikke tvivl om, at afsløring af snyd, svigt og ulovligheder med skjulte optagelser har en betydelig evne til at tiltrække seere og skabe opmærksomhed om de emner, der tages op. Programmer som 'Kontant' og 'Operation X' har høje seertal, og skjulte optagelser giver ofte anledning til opfølgende research og omtale.

Formatets popularitet og den lette adgang for både professionelle og private til at optage begivenheder i det skjulte giver grund til at tro, at tendensen til stigende brug af skjult kamera i nyheds-, magasin- og dokumentarudsendelser vil fortsætte og måske brede sig til andre programtyper, herunder underholdningsprogrammer.

Men skjult kamera er et kontroversielt format, som i mange tilfælde overskrider både presseetiske og retlige grænser og tilsidesætter de medvirkendes retssikkerhed. Det er derfor ikke tilfældigt, at skjulte optagelser anses som en betænkelig dokumentationsmetode, og der er mange grunde til, at mediernes brug af skjult kamera bør begrænses. Her kommer 10:

1. Det er integritetskrænkende at blive fotograferet i det skjulte. Denne fremgangsmåde er særlig betænkelig, når formålet med fotograferingen er at tilvejebringe dokumentation til brug for negativ eller afslørende omtale. Medvirkende i skjulte optagelser forklarer, at det er et alvorligt tillidsbrud at blive filmet i en sådan hensigt af (fiktive) kolleger og personer, man selv inviterer ind i sit hjem. Personer, der filmes uden at være klar over det, risikerer desuden at optræde og udtale sig anderledes, end de ville have gjort i en aftalt optagelse, og dermed at udlevere sig selv og den dokumentation, som medierne er på udkig efter.

2. Optagelser med skjult kamera involverer ofte et element af iscenesættelse eller egentlige undercovermetoder. De seneste domstolsafgørelser på området er illustrative: I den ene sag blev de skjulte optagelser foretaget af journalister, som foregav at ville lade sig indskrive på et behandlingshjem for alkoholikere, og i den anden havde journalist og fotograf fået adgang til den private hundeforhandlers hjem under påskud af at ville købe en hund. I sagen om plejecentret Fælledgården lod en journalistpraktikant sig ansætte i et plejemedhjælpervikariat med det formål at indhente dokumentation om forholdene på stedet med skjult kamera.

Belastende udsagn eller adfærd er redigeret ud af en kontekst og giver derfor et fejlagtigt indtryk

Problemet med denne form for dokumentationstilvejebringelse er for det første, at det ikke er sikkert, at de fotograferede ville udvise den dokumenterede adfærd uden journalisternes intervention. Af samme grund må politiet kun anvende agenter, når visse grundbetingelser er opfyldt, og som udgangspunkt kun efter retskendelse. For det andet indebærer dokumentationsfremskaffelse gennem iscenesættelse en risiko for, at nyheden eller historien bygges op om den iscenesatte dokumentation og ikke omvendt. I stedet for at formidle begivenheder, som finder sted uafhængigt af mediet, skaber mediet selv den nyhed eller historie, der rapporteres.

3. Medvirkende i skjulte optagelser er ikke omfattet af kildebeskyttelsen. I modsætning til personer, der medvirker frivilligt, men anonymt i en tv-udsendelse, er personer, som er fotograferet med skjult kamera, ikke omfattet af kildebeskyttelsen. Det betyder, at tv-mediet under visse omstændigheder kan pålægges at udlevere råbånd m.v. fra de skjulte optagelser til brug for politimæssig efterforskning, mens de frivilligt medvirkende er beskyttet mod et sådant indgreb.

Denne forskel er begrundet i, at der ikke etableres et fortrolighedsforhold mellem journalist og den skjult fotograferede på tidspunktet for fotograferingen. Medvirkende i skjulte optagelser kan derfor heller ikke bringe sig ind under kildebeskyttelsen ved efterfølgende at etablere et samarbejde med journalisten. Beskyttelsesbehovet for personer, som er optaget med skjult kamera, er imidlertid ikke mindre end for frivilligt anonymt medvirkende.

4. Skjulte optagelser kan efter omstændighederne være i strid med forbuddet mod selvinkriminering. I det omfang, skjulte optagelser anvendes for at tilvejebringe dokumentation for ulovlige forhold, risikerer de overvågede personer at fremstå eller udtale sig på en måde, som senere vil kunne anvendes som bevis mod dem under en straffesag.

5. Offentliggørelse af skjulte optagelser er som udgangspunkt i strid med god presseskik. Efter de presseetiske regler må offentliggørelse af optagelser med skjult kamera kun ske, hvis de medvirkende har givet samtykke, eller hvis den samfundsmæssige interesse klart overstiger den enkeltes krav på beskyttelse, og den fornødne journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde. Disse regler er formuleret på grundlag af Pressenævnets langvarige faste praksis på området.

6. Optagelse og offentliggørelse af skjulte optagelser finder i mange tilfælde sted i strid med straffelovens privatlivsbeskyttelse. Det er som udgangspunkt strafbart at fotografere personer, der befinder sig på ikke-frit tilgængelige steder som f.eks. private hjem, arbejdspladser og institutioner, og hvis der med offentliggørelsen kommer følsomme eller tavshedsbelagte oplysninger frem, kan det være en strafbar videregivelse af sådanne oplysninger.

7. Belastende klip kan være taget ud af en kontekst. Medvirkende i skjulte optagelser fortæller, at belastende udsagn eller adfærd er redigeret ud af en kontekst og derfor giver et fejlagtigt indtryk. Selv om de i forbindelse med kontradiktion påpeger dette, har det sjældent nogen gennemslagskraft over for de viste optagelsers effekt.

8. De viste optagelser er et uddrag af et større materiale. Som regel har mediet indsamlet mange timers optagelse med skjult kamera, som redigeres ned til et kort indslag. I en af udsendelserne om skattely var 11 timers skjulte optagelser af en skatterådgiver fra Jyske Bank klippet ned til 10 minutters udsendelse, og i sagen om Fælledgården var omkring 30 dages optagelser redigeret ned til et indslag på 20 minutter. I retten forklarede journalistpraktikanten, at hun efter endt vagt tog hen til filmselskabet og redigerede optagelserne.

I praksis kan tv-medierne nu lovligt anvende skjult kamera som dokumentationsmetode, hvis det emne, som de ønsker at belyse, kan få sendetid i en nyheds-, magasin- eller dokumentarudsendelse, og de holder sig til krænkelser af privatlivets fred

Hun noterede, hvad der var relevant (dvs. belastende), og resten blev slettet. Denne dokumentationsform indebærer en nærliggende risiko for, at den redigerede udsendelse giver et unuanceret og misvisende billede af de begivenheder, der gengives, og at de viste optagelser er ude af proportion med virkeligheden. Hvis kameraerne kører længe nok, er der en vis sandsynlighed for, at der på et tidspunkt kommer noget i kassen, der kan bruges.

9. Konsekvenserne for medvirkende i skjulte optagelser er ofte ude af proportioner med udsendelsens informationsværdi. For mange medvirkende i skjulte optagelser har offentliggørelsen store konsekvenser, herunder suspension og afskedigelse, chikane og trusler, social marginalisering, helbredsmæssige og psykiske problemer m.v. I mange tilfælde forhindrer sløring ikke genkendelse i lokalmiljø eller blandt venner og familie, og udbredelsen af skjulte optagelser i tv med gentagne visninger kan virke som en stemping eller en offentlig domstol.

Når emnet, der belyses, er af begrænset offentlig interesse – som f.eks. privat forhandling af hunde uden fornøden tilladelse – står de personlige omkostninger for de medvirkende ikke mål med udsendelsens informationsværdi.

10. Skjult kamera anvendes, selvom det ikke er nødvendigt. Skjult kamera bør kun tages i anvendelse, efter at mulighederne for at skaffe dokumentation på anden måde er udtømt. Den efterfølgende research, som skjulte optagelser ofte følges op af, viser imidlertid, at det i mange tilfælde er muligt at skaffe dokumentation uden brug af skjult kamera.

Der bør være et effektivt værn mod brugen af skjult kamera, som begrænser anvendelsen af dokumentationsmetoden til situationer, hvor væsentlig

information ellers ikke kan skaffes. Det er der imidlertid ikke, som retstilstanden er i dag. I mangel af særlig lovgivning om mediernes brug af skjult kamera, sker retsdannelsen på grundlag af domstolenes anvendelse af straffelovens almindelige privatlivsbeskyttelse i sager om mediernes optagelse og offentliggørelse af skjulte optagelser.

Selv om domstolene anerkender, at fotografering med skjult kamera er forbundet med væsentlige betænkeligheder, er der de senere år indført en praksis, der i vidt omfang tillader mediernes brug af skjult kamera.

Hvor det tidligere var udgangspunktet, at skjulte optagelser kun kunne sendes i tv med de medvirkendes tilladelse, afgøres sådanne sager nu efter en afvejning mellem hensynet til informations- og ytringsfriheden på den ene side og hensynet til beskyttelsen af den fotograferedes bolig og privatliv på den anden side.

I denne afvejning skal det tillægges særlig vægt, at medierne skal have mulighed for at udfylde rollen som offentlig vagthund, og domstolene har derfor fastslået, at medierne kun er forhindret i at anvende skjult kamera, når fotograferingen indebærer en krænkelse, der overstiger hensynet til pressens ytringsfrihed. Ved afgørelsen heraf skal der på den ene side lægges vægt på, om det emne, de skjulte optagelser skal belyse, er af væsentlig samfundsmæssig interesse, og på den anden side foretages en bedømmelse af intensiteten af den skete krænkelse.

Der skal ikke ret meget til, for at et emne anses for at være af væsentlig samfundsmæssig interesse, mens der omvendt skal en hel del til, for at krænkelsen betragtes som grov. Den nye praksis er udviklet på grundlag af tre sager, som kort beskrives her:

Der bør være et effektivt værn mod brugen af skjult kamera, som begrænser anvendelsen af dokumentationsmetoden til situationer, hvor væsentlig information ellers ikke kan skaffes

I en kendelse fra 2010 afviste Højesteret at nedlægge forbud mod udsendelse af skjulte optagelser om overtrædelse af retningslinjerne for medicinuddeling på et privat behandlingshjem for alkoholikere. Højesteret konkluderede, at emnet var af væsentlig samfundsmæssig interesse, og at krænkelsen af de medvirkende var beskeden, fordi optagelserne vedrørte deres arbejde på institutionen og ikke indeholdt situationer, der i sig selv var krænkende for dem.

I en dom fra 2012 idømte Højesteret en journalist og en redaktør dagbøder for at have videregivet fortrolige oplysninger om beboerne på Fælledgården i skjulte optagelser, der blev vist i en udsendelse om forholdene på plejehjemmet. Højesteret lagde vægt på, at videregivelsen ganske vist var sket til brug for en tv-udsendelse om spørgsmål af væsentlig samfundsmæssig interesse, men at beboerne blev vist i meget intime situationer i deres hjem, herunder afklædte, under toiletbesøg og under plejepersonalets bistand med intimhygiejne, uden at have givet samtykke til det.

I en anden dom fra 2012 frifandt Højesteret en journalist og en fotograf, der til brug for en tv-udsendelse om ulovlig handel med hunde havde filmet en privat forhandler af hunde i hendes hjem med skjult kamera.

Højesterets flertal (tre dommere) lagde vægt på, at udsendelsen rejste spørgsmål af væsentlig samfundsmæssig betydning, og at fotograferingen havde fokus på den erhvervsmæssige handel med hunde og ikke på forhandlerens bolig eller private forhold, hvorfor krænkelsen var beskeden. Mindretallet (to dommere) var derimod af den opfattelse, at det forhold, der ønskedes belyst med de skjulte optagelser, var af beskeden samfundsmæssig interesse, og at optagelsen med skjult kamera i forhandlerens hjem indebar en grov krænkelse af hendes privatliv og hjem.

Det er især det forhold, at barren er sat så lavt for, hvornår et emne er af væsentlig samfundsmæssig interesse, og så højt for, hvornår der foreligger en grov krænkelse af privatlivets fred, der udvider spillerummet for lovlig anvendelse af skjult kamera.

I praksis kan tv-medierne nu lovligt anvende skjult kamera som dokumentationsmetode, hvis det emne, som de ønsker at belyse, kan få sendetid i en nyheds-, magasin- eller dokumentarudsendelse, og de holder sig til krænkelse af privatlivets fred, som ikke involverer meget intime situationer eller fokuserer på de medvirkendes private forhold. I sammenligning med de retssikkerhedsgarantier, der gælder, hvis politiet vil iværksætte en overvågning i efterforskningsøjemed, ydes personer i mediernes søgelys en meget ringe retsbeskyttelse.

De presseetiske regler om skjult kamera afbalancerer på en mere tilfredsstillende måde hensynet til beskyttelsen af de medvirkende over for informationshensynet til medierne. Her begrænses mediernes mulighed for at anvende skjulte optagelser til tilfælde, hvor de medvirkende har givet samtykke, eller den samfundsmæssige interesse klart overstiger den enkeltes krav på beskyttelse, og den fornødne journalistiske dokumentation ikke eller kun meget vanskeligt kan skaffes på anden måde.

Tilsvarende kriterier ville uden at komme i konflikt med den menneskeretlige ytringsfrihedsbeskyttelse kunne implementeres i retspraksis. Derved kunne man imødegå en del af de betænkeligheder, som brugen af skjult kamera er forbundet med, og forbedre de medvirkendes retsbeskyttelse betydeligt. Alternativt må det overvejes at indføre regler, som etablerer en retstilstand, der fører til samme resultat.

Tekst 3

Lise Søgaard:

Hører skuespil hjemme i en dokumentarfilm

Lise Søgaard, Cand. comm. i Journalistik og Filosofi & Videnskabsteori fra Roskilde Universitet. Journalist ved Kristeligt Dagblad siden 2012.

En ny generation af dokumentarister mener, at man fint kan iscenesætte dele af en dokumentarfilm. Branchen trænger til en redelighedsdebat og måske en helt ny genrebetegnelse, mener kritikere

I studieordningen for Den Danske Filmskole står der, at dokumentarinstruktørerne uddannes til at skabe "...oplevelserige og indsigtsfulde film om virkeligheden."

Men når dette års afgangselever på dokumentarlinjen på søndag viser deres afgangsfilm for offentligheden, vil der samtidig være skruet op for både iscenesættelse, instruktion og filmiske virkemidler. For eksempel i Maria Bäck's "Mamma är Gud" der viser Marias forhold til sin egen psykisk syge mor gennem fuldt ud planlagte optagelser, og Theis Mølstrøm Christensens "Dissonans", hvor instruktøren har skabt et særligt rum til et kræftramt par, hvori de kan udtrykke deres dødsangst.

Og det er helt i tråd med udviklingen i dansk dokumentarfilm. En af de mere garvede dokumentarister herhjemme, Eva Mulvad, der blandt andet står bag den anmelderroste "The Good Life" om en velhavende families fald fra tinderne, rekonstruerer gerne hele scener i sine film. I "The Good Life" er der for eksempel en scene, hvor mor og datter sidder med en urne og venter på at kunne komme til at sprede deres afdøde mand og fars aske. Men da Eva Mulvad optog filmen, var asken i virkeligheden for længst spredt "Jeg følte, at den scene manglede for at forstå en række andre scener, jeg havde optaget. Så gik jeg selv ned og lånte en urne hos den lokale bedemand, og så tog vi den igen," fortæller Eva Mulvad og tilføjer:

"Jeg beder af og til mine karakterer om at gentage eller genspille en scene, som de selv har oplevet og som er vigtig for historien. Så går jeg omkring karaktererne, indtil de ligesom er klar og i den samme stemning, som de var, da det virkelig skete. Og så spiller vi den igen. Men selve handlingen synes jeg stadig er lige virkelig, selvom vi lader som om, for mine medvirkende er jo ikke skuespillere, og kan kun spille det, de kender fra deres eget liv."

Men her har Eva Mulvad klart overskredet grænsen for, hvornår en film er dokumentar, mener Henrik Kastenskov, dokumentarproducent og underviser på Danmarks Medie -og Journalisthøjskole:

"At indsætte fiktive elementer i en dokumentar er i den grad en fejl i min verden, og jeg forstår ikke rigtigt, hvorfor man har brug for det. Hvis vi ikke kan stole på, at et ord som 'dokumentation' henviser til en virkelighed, der ikke er konstrueret til lejligheden, mener jeg, man skal holde sig fra at kalde sin film en dokumentar," siger han.

Han kunne godt tænke sig en ny kategori, der ikke sætter den journalistiske dokumentars troværdighed over styr.

"Der begynder at melde sig et behov for en mellemgenre til disse film, selvom de kan være nok så fantastiske. Man kunne kalde det 'hybrid-dokumentar' for eksempel," siger han.

Også Mads Kastrup, journalist på Berlingske, har følt sig "holdt for nar" af

nyere danske dokumentarfilm, for eksempel "Armadillo" fra 2010, der også brugte rekonstruktion. Problemet er, at de nye instruktører gerne vil lukrere på rollen som journalistisk sandhedsvidne – uden at forpligte sig på at fortælle sandheden, mener han:

"Det er meget bekvemt, at de kan sige: 'Vi kan ikke kritiseres, for vi har ingen regler'. Som journalister har vi en gennemsigtighed omkring, hvornår vi rekonstruerer, som jeg mener er vigtig. Og derfor synes jeg, mange dokumentarfilm i dag bærer en falsk varebetegnelse, fordi de gør sig til som dokumentarisme a la fluen på væggen – men i virkeligheden er de noget helt andet."

Dokumentarbranchen bør derfor tage en afklarende debat, mener Mads Kastrup.

"Jeg savner blot en etisk redelighedsdiskussion i dokumentarfilmbranchen. Og den får vi desværre ikke, hvis den branche bare sejler videre under den bekvemmelighedsmetode, der hedder, at 'vi har ingen regler' for omgang med og videreformidling af virkeligheden."